

REPUBLIKA HRVATSKA

Hrvatsko Biološko Društvo 1885

• • • • • **ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa** Agencija za odgoj
i obrazovanje

ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ BIOLOGIJE

2012.

1. skupina

(7. razred)

Zaporka natjecatelja:

_____

Broj mogućih bodova: 75

Broj postignutih bodova: _____

Postotak riješenosti testa: _____

Potpisi članova povjerenstva:

1. _____

2. _____

3. _____

Mjesto i nadnevak: _____

Napomena: Test se mora ispunjavati isključivo plavom ili crnom kemijskom olovkom.

I. SKUPINA ZADATAKA

Od 5 ponuđenih odgovora samo je JEDAN točan. Zaokruži slovo ispred točnog odgovora. Svaki točan odgovor donosi 1 bod. Ako je zaokruženo više odgovora, zadatak ne donosi bodove.

1. Koji se objekti NE VIDE svjetlosnim mikroskopom?

- a. bakterije,
- b. praživotinje,
- c. spolne stanice,
- d. stanični organeli,
- e. virusi.

1. pitanje	
1	

2. Koja je tvrdnja o saprofitima točna?

- a. saprofiti su autotrofne bakterije,
- b. saprofiti uzrokuju bolesti biljaka,
- c. saprofite ne možemo naći u šumskom tlu,
- d. saprofiti su neke heterotrofne bakterije i gljive koje hranu uzimaju iz uginulih organizama,
- e. saprofiti ne sudjeluju u procesima truljenja organske tvari.

2. pitanje	
1	

3. Što je fotosinteza?

- a. isto što i stanično disanje,
- b. reakcija šećera i kisika,
- c. reakcija kisika i vode,
- d. reakcija ugljikovog dioksida i kisika,
- e. reakcija vode i ugljikovog dioksida.

3. pitanje	
1	

4. Što je steljka?

- a. biljno tijelo bez korijena i lista,
- b. nesporna rasplodna stanica,
- c. plodište građeno od hifa,
- d. stadij za preživljavanje nepovoljnih uvjeta,
- e. tijelo algi, gljiva i lišajeva.

4. pitanje	
1	

5. Koji su organizmi načinom života slični lišajevima?

- a. leptir i djetelina,
- b. metilj i ovca,
- c. moruzgva i rak samac,
- d. plazmodij i komarac,
- e. snijet i kukuruz.

5. pitanje	
1	

6. Mnogi beskralježnjaci štetne tvari izlučuju kroz tanke cjevčice. Kod koje se vrste njihov sadržaj prazni u stražnje crijevo?

- a. pauka križara,
- b. virnjaka,
- c. svinjske trakavice,
- d. ovčjeg metilja,
- e. puža vinogradnjaka.

6. pitanje	
1	

7. Unutrašnji potporni sustav ima:

- a. riječni rak,
- b. hridinski ježinac,
- c. hrušt,
- d. puž živičnjak,
- e. crna udovica.

7. pitanje	
1	

8. Koja životinja ima najrazvijeniji organ vida?

- a. balavac,
- b. hlap,
- c. lignja,
- d. skakavac,
- e. tarantula.

8. pitanje	
1	

9. Koji organizam liječnici NEĆE pronaći u crijevima pacijenta?

- a. dječju glistu,
- b. plazmodij,
- c. srdoboljnu amebu,
- d. svinjsku trakavicu,
- e. trihinu.

9. pitanje	
1	

10. Morski psi:

- a. nemaju plivaći mjehur,
- b. imaju škržne poklopce,
- c. imaju vanjsku oplodnju,
- d. nemaju osjetilo njuha,
- e. imaju otvoreni krvotok.

10. pitanje	
1	

II. SKUPINA ZADATAKA

Od 5 ponuđenih odgovora DVA su točna. Zaokruži slova ispred točnih odgovora. Svaki točan odgovor donosi 1 bod. Ako je zaokruženo više od dva odgovora, zadatak ne donosi bodove.

11. Brijuni su nekada bili močvarno područje. Početkom 20. st. posjetio ih je i na njima provodio istraživanja Robert Koch. Nakon toga su močvare isušene i zatrpane. Radi čega je to učinjeno?

- a. iskorijenjenja malarije,
- b. povećanja bioraznolikosti,
- c. pronalaska otisaka dinosaura,
- d. uništenja komaraca,
- e. uređenja nacionalnog parka.

11. pitanje	
2	

12. Koji će se postupci primijeniti na mlijeko kako bi se spriječila pojava bakterijskih oboljenja?

- a. dezinfekcija,
- b. filtracija,
- c. pasterizacija,
- d. sterilizacija,
- e. vakcinacija.

12. pitanje	
2	

13. Lišajevi i plijesni nalikuju vanjskim izgledom, međutim među njima postoje velike razlike. Što NISU zajedničke značajke obje skupine organizama?

- a. građeni od hifa,
- b. heterotrofi,
- c. koriste se u medicini,
- d. pioniri vegetacije,
- e. razmnožavanje sporama.

13. pitanje	
2	

14. Gujavica je kolutićavac koji naseljava tlo. Neke od njenih značajki su:

- a. razdvojena je spola,
- b. u krvi ima pigment hemoglobin,
- c. klitelum ima važnu ulogu u probavi,
- d. ima mrežasti živčani sustav,
- e. ima zatvoreni krvotok.

14. pitanje	
2	

15. Vrste riba koje nekim značajkama u građi tijela ukazuju na prijelaz kralježnjaka iz vode na kopno su:

- a. latimerija,
- b. drhtulja,
- c. afrička dvodihalica,
- d. som,
- e. tuna.

15. pitanje	
2	

III. SKUPINA ZADATAKA

Na crte pravilno razvrstaj slova ispred pripadajućih pojmova. Svakoj tvrdnji s desne strane možeš pridružiti po jedan pojam s lijeve strane. Dva su pojma s lijeve strane suvišna. Svaki točno povezan pojam donosi 1 bod.

16. Poveži organizme u desnom stupcu s njihovim karakteristikama u lijevom stupcu.

a. glavonožac s kućicom	_____ zmijača
b. riba kopnenih voda	_____ jegulja
c. ima jedan par krila	_____ peripatus
d. ima osobine stonoga i kolutičavaca	_____ smeđa vlasulja
e. vodožilni sustav	_____ indijska lađica
f. anaeroban organizam	
g. sjedilačka životinja	

16. pitanje	
5	

17. Poveži bolesti s načinima na koje se čovjek njima može zaraziti.

a. AIDS	_____ dodirom
b. bijela glistica	_____ hranom
c. bjesnoća	_____ kašljanjem
d. pasja trakavica	_____ krvlju
e. trihina	_____ ugrizom
f. tuberkuloza	
g. vodene kozice	

17. pitanje	
5	

18. Poveži znanstvena dostignuća sa znanstvenicima koji su za njih zaslužni.

a. prvi je vidio živu stanicu	_____ Robert Koch
b. dao je naziv stanicama (cellula)	_____ Alexander Fleming
c. napisao „Systema Naturae“	_____ Anthony van Leeuwenhoek
d. otkrio uzročnike kolere	_____ Louis Pasteur
e. proizveo prvi antibiotik	_____ Robert Hooke
f. otkrio jezgru	
g. otkrio uzročnika bjesnoće	

18. pitanje	
5	

19. Poveži živalinje s njihovim dišnim organima.

- a. gujavica _____ koža
b. kopljača _____ „pluća“
c. metilj _____ škrge
d. tarantula _____ škržno ždrijelo
e. trihina _____ uzdušnice
f. vinogradnjak
g. vodenbuha

19. pitanje	
5	

20. Poveži načine razmnožavanja s organizmima.

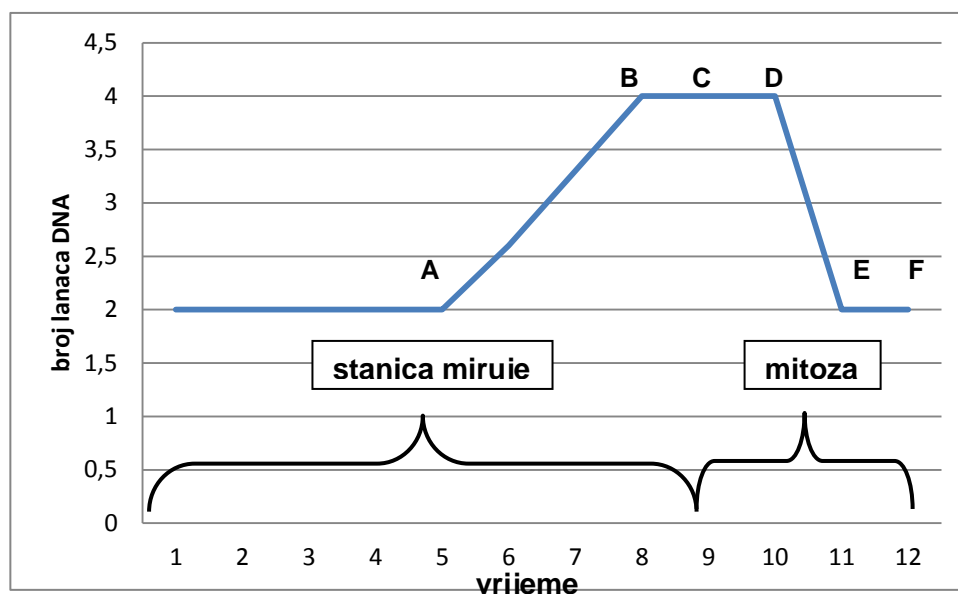
- a. konjugacija _____ ehinokok
b. pupanje _____ euglena
c. samooplodnja _____ gujavica
d. spore _____ hidra
e. unakrsna oplodnja _____ papučica
f. uzdužna dioba
g. umnožavanje

20. pitanje	
5	

IV. SKUPINA ZADATAKA

Zadatke riješi prema uputama. Svaki zadatak bodovan je prema broju bodova navedenom u pridruženim kućicama. Svaki dio zadatka donosi broj bodova koji je naveden pored tog dijela zadatka. Ukupno možeš osvojiti 10 bodova.

21. U životnom ciklusu stanica izmjenjuju se razdoblja kad stanica miruje s razdobljima u kojima se dijeli. Prouči grafikon kojim je prikazan životni ciklus neke stanice i riješi zadatke.

Grafikon 1. Životni ciklus stanice.

- a. Što se događa u stanici u razdoblju koje je na grafikonu označeno dužinom $\overline{AB}$?

_____

1 bod

- b. Što se događa u stanici u razdoblju koje je na grafikonu označeno dužinom $\overline{DE}$?

_____

1 bod

- c. Izračunaj koliki dio životnog ciklusa (u postotku ili razlomku) ova stanica provodi u mitozu.

Račun:

1 bod

Odgovor: Stanica u mitozu provodi _____ svog životnog ciklusa. 1 bod

d. Poredaj događaje tako da daju ispravan slijed mitoze. Na crte upiši slova ispred tvrdnji. 1 bod

- a) kromatide putuju na polove,
- b) kromosomi imaju dvije kromatide,
- c) kromosomi su u sredini stanice,
- d) nastaje jezgrina ovojnica,
- e) razdvaja se citoplazma.

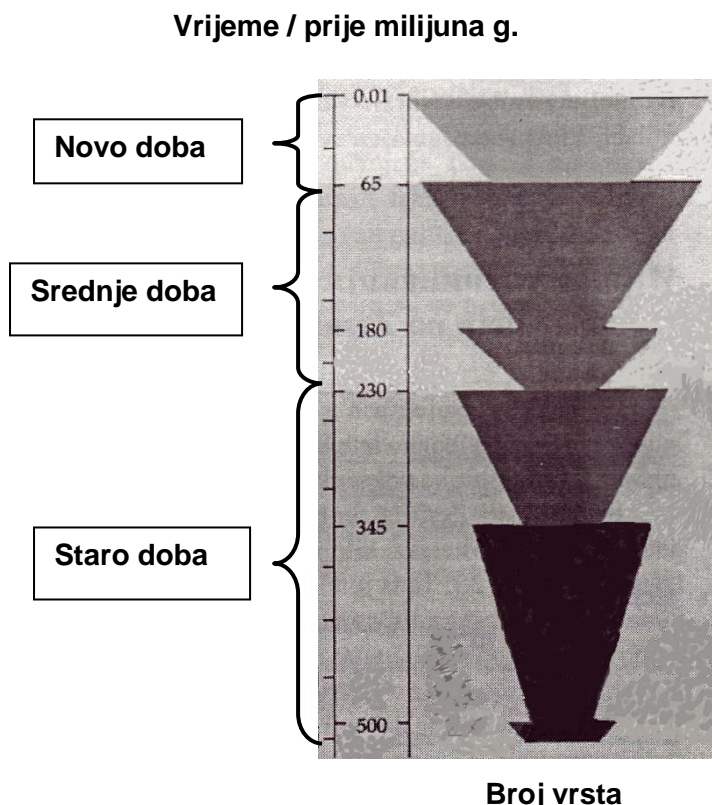
1) _____, 2) _____, 3) _____, 4) _____, 5) _____.

e. Koliki broj kromosoma imaju stanice nastale mitozom u odnosu na matičnu stanicu?

_____

21. pitanje	
6	

22. U prošlosti Zemlje dogodilo se nekoliko velikih izumiranja vrsta. Danas je također jedno u tijeku. Prouči grafikon kojim je prikazano mijenjanje brojnosti vrsta kroz geološku prošlost i riješi zadatke.

Grafikon 2. Brojnost vrsta kroz geološku prošlost.

a. Što predstavljaju suženja na grafičkom prikazu?

_____

1 bod

b. Koliko je velikih izumiranja bilo u geološkoj prošlosti?

1 bod

c. Na grafičkom prikazu brojkama označi velika izumiranja tako da brojem 1 označiš ono koje se dogodilo najranije u geološkoj prošlosti. 1 bod

d. U kojem geološkom dobu je brojnost vrsta najveća?

1 bod

22. pitanje	
4	

V. SKUPINA ZADATAKA

U sljedećim zadacima od 5 ponuđenih odgovora točan je jedan ili više njih. Zaokruži slova ispred točnih odgovora. Potpuno točno riješen zadatak donosi 2 boda (djelomično riješen zadatak NE donosi bodove).

23. Stanice mišića kokoši imaju 78 kromosoma. Iz toga možemo zaključiti da:

- a. u jajnicima nakon 1. mejotske diobe nastaju stanice s 39 kromosoma,
- b. stanice kože imaju haploidan broj kromosoma,
- c. spermiji pijetla imaju n broj kromosoma,
- d. neke tjelesne stanice kokoši imaju n broj kromosoma,
- e. zigota (oplođena jajna stanica) ima 78 kromosoma.

23. pitanje	
2	

24. U čemu je sličnost gljiva sa životinjama?

- a. celuloza u stijenci hifa,
- b. heterotrofan način prehrane,
- c. hitin u stijenci hifa,
- d. razmnožavanje diobom,
- e. rezervna tvar glikogen.

24. pitanje	
2	

25. Što je spora?

- a. nesporna rasplodna stanica,
- b. stadij za preživljavanje nepovoljnih uvjeta,
- c. stanični organel lišajeva,
- d. tvorevina za razmnožavanje nekih praživotinja,
- e. začahureno jaje oblića.

25. pitanje	
2	

26. Ana je u plićaku nagazila na neku životinju i osjetila snažnu bol. Na što je mogla stati?

- a. hridinskog ježinca,
- b. kožastog cjevaša,
- c. morskog zekana,
- d. običnu spužvu,
- e. smeđu vlasulju.

26. pitanje	
2	

27. Koji su od navedenih člankonožaca paraziti?

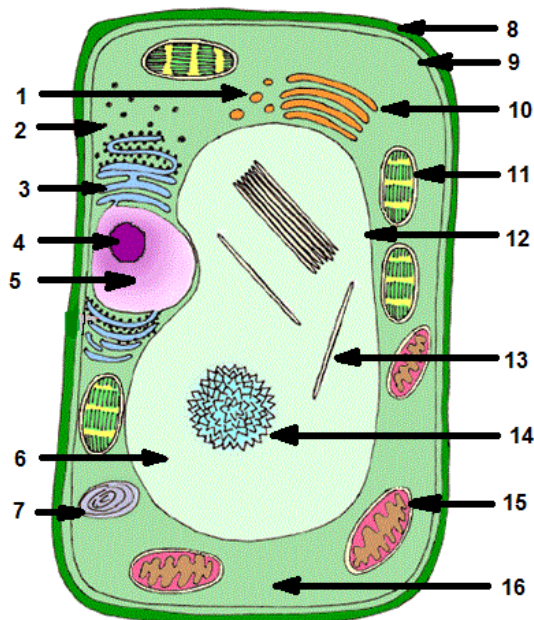
- a. vodenbuha,
- b. stonoga,
- c. crna udovica,
- d. tekut,
- e. svrabac.

27. pitanje	
2	

VI. SKUPINA ZADATAKA

Za svaki zadatak vrijede upute navedene u samom zadatku. Potpuno točno riješen zadatak donosi 2 boda. Potpuno riješen zadatak pod a) donosi 1 bod, a potpuno riješen zadatak pod b) 1 bod.

28. Slika prikazuje građu stanice. Promotri sliku i odgovori.

Slika 1. Građa autotrofne stanice.

a. Imenuj dijelove označene brojevima 3, 5 i 8.

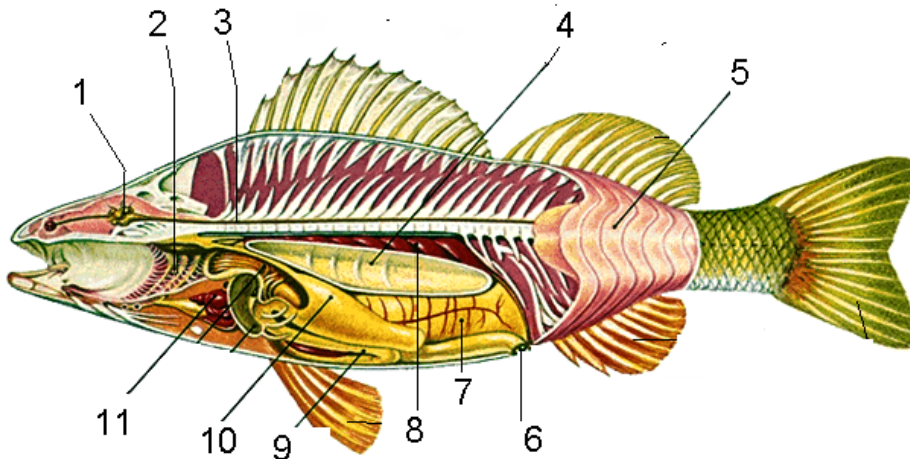
- 3 _____
- 5 _____
- 8 _____

b. Nadopuni rečenicu.

U organelu označenom brojem 11 odvija se proces _____,
a u organelu označenom brojem 15 _____.

28. pitanje	
2	

29. Slika prikazuje unutrašnju građu šarana. Promotri je i odgovori.

Slika 2. Unutrašnja građa šarana.

a. Imenuj dijelove tijela šarana označene brojevima 4 i 6.

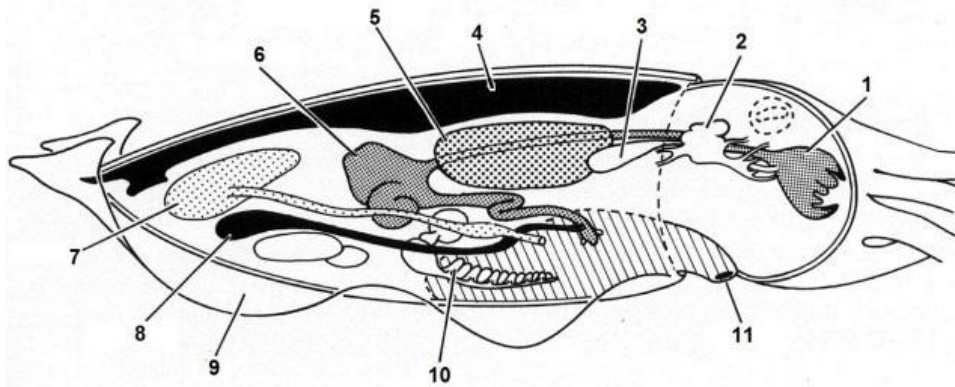
4 _____
6 _____

b. Nadopuni rečenicu.

Ispod kože šarana, uzduž svake strane tijela, nalazi se cijev ispunjena tekućinom koju nazivamo _____. Njome riba osjeća _____ vode.

29. pitanje	
2	

30. Slika prikazuje unutrašnju građu sipe. Promotri sliku i odgovori.

Slika 3. Unutrašnja građa sipe.

a. Imenuj dijelove označene brojevima 2, 4 i 10.

2 _____

4 _____

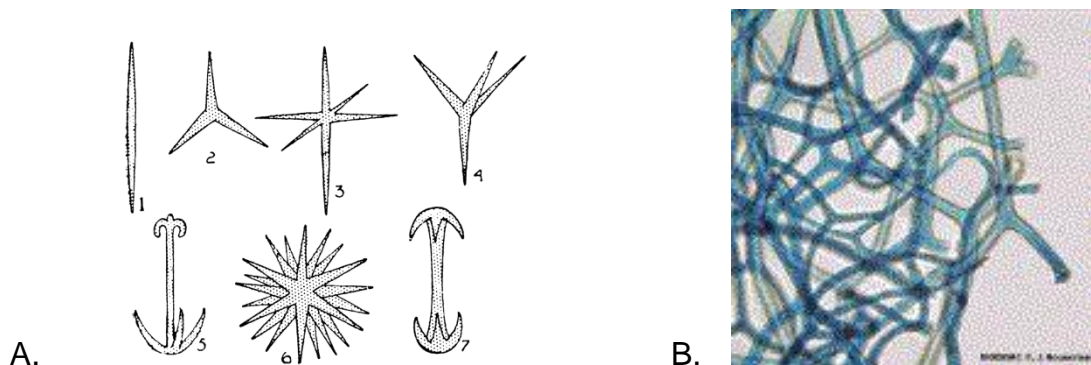
10 _____

b. Nadopuni rečenicu.

Kada se nađu u opasnosti, sipe koriste organe označene brojevima _____ i _____.

30. pitanje	
2	

31. Slike prikazuju dva tipa potpornih sustava spužvi. Nadopuni rečenicu.

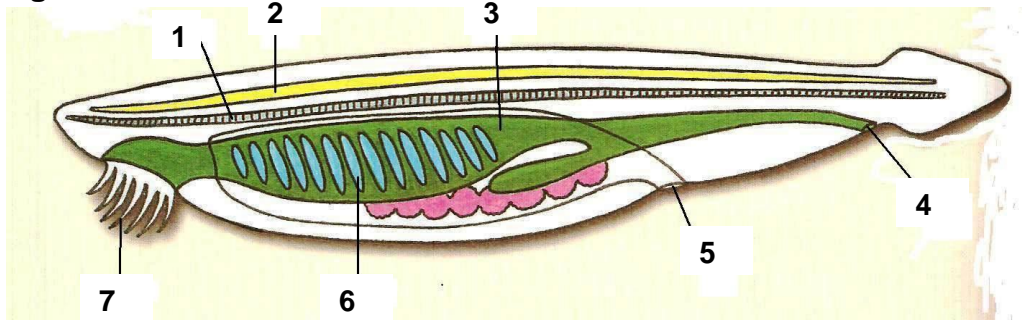
Slika 4. Potporni sustav spužvi.

a. Na slici 4. A. vidimo potporni sustav izgrađen od kremenih ili vapnenih _____, a na slici 4. B. od _____ niti.

b. Spužve se razmnožavaju nesporno - _____ i spolno. Iz oplođene jajne stanice nastaje _____ koja neko vrijeme pliva, pa se pričvrsti za podlogu.

31. pitanje	
2	

32. Slika prikazuje unutrašnju građu nekog organizma. Promotri je i odgovori.

Slika 5. Unutrašnja građa organizma.

- a. Koju životinju prikazuje slika? _____
Imenuj dio tijela označen brojem 1. _____
- b. Živčani sustav ove životinje čini _____ iz koje bočno izlaze živci. Na crtežu je označena brojem _____.

32. pitanje	
2	